

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ**

**ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ <<ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ>>
ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՈՒՄ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ
ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆԸ ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՎԱՐԿԱՅԻՆ,
ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԲՅՈՒՋԵԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱԿԱՆԱՑՐԱԾ
ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՅԱԼ**

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2015թ.-ի ապրիլի
3-ի թիվ 10/5 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ <<Գյուղական տարածքների տնտեսական
զարգացման ծրագրերի իրականացման գրասենյակ>> պետական հիմնարկում և
Հայաստանի գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման հիմնադրամում
օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների կողմից
Հայաստանի Հանրապետությանը տրամադրված վարկային, դրամաշնորհային
միջոցների և դրանց շրջանակներում ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների օգտագործման
ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան՝ ծրագրերի միջոցների օգտագործմանն ուղղված
գործարքներն ու ընթացակարգերը:

Վերահսկողության օբյեկտը՝ <<Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրականացման գրասենյակ>> պետական հիմնարկ և Հայաստանի գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման հիմնադրամ:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկողությամբ ընդգրկվել են հետևյալ ծրագրերը՝

- Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամի (ԳԶՄՀ) և Նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության (OPEC) Միջազգային զարգացման հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ իրականացվող **<<Գյուղական կարողությունների սպեղծում>>** ծրագիր,
- Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ իրականացվող **<<Շուկայավարման հնարավորություններ ֆերմերներին>>** ծրագրի շրջանակներում **<<Ներդրումներ>>** և **<<Ենթավարկեր>>** ենթաբաղադրիչներով շարունակվող աշխատանքներ:

Վերահսկողության կադարման ժամկետը՝ 07.04.2015-29.02.2016թթ.:

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակահատվածը՝ 01.12.2014–01.11.2015թթ.:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել են դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևերը: Դիտարկման փուլում իրականացվել է վերահսկվող օբյեկտներից ստացված տեղեկատվության ուսումնասիրություն, տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) համադրում և համեմատում: Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են ստուգման ընթացքում արձանագրված փաստերը:

2013թ.-ին և 2014թ.-ին իրականացրած վերահսկողությամբ նշված ծրագրերով, բաղադրիչներով և ենթաբաղադրիչներով արձանագրվել էին ծրագրերի, օրենսդրության, սահմանված ընթացակարգերի, պայմանագրային պարտավորությունների, տարեկան պլան բյուջեի և բիզնես պլանների պահանջներից շեղումներ, ինչպես նաև անարդյունավետ ծախսեր: Այդ իսկ պատճառով ծրագրերի կատարման արդյունավետության գնահատականը տալու համար վերահսկողություն է իրականացվել նաև 2015թ.-ին, որի արդյունքում արձանագրվել են՝

Ծրագիր՝ <<ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄ>>

I-ին բաղադրիչ՝ Աջակցություն պտղի և ընկուզեղենի արտադրությանը

Բաղադրիչի ընդհանուր արժեքը կազմել է 13.5 մլն ԱՄՆ դոլար, որից՝ Գյուղատնտեսության Զարգացման Միջազգային Հիմնադրամի վարկային միջոցներ՝ 10.8 մլն ԱՄՆ դոլար, դրամաշնորհային միջոցներ՝ 0.5 մլն ԱՄՆ դոլար, ՀՀ բյուջեից համաֆինանսավորման միջոցներ՝ 2.2 մլն ԱՄՆ դոլար:

Բաղադրիչի նպատակն է՝ ավելացնել Տավուշի, Արագածոտնի և Վայոց Ձորի մարզերում աղքատ մանրածավալ արտադրողների կարողությունները և եկամուտը՝ կապելով նրանց հայկական պտղի և ընկուզեղենի արտադրությանը:

Բաղադրիչի իրականացնողը <<Հայկական միրգ>> ԲԲԸ-ն է:

2014թ.-ի նոյեմբերի 2-8-ը և 24-ից դեկտեմբերի 9-ը ԳԶՄՀ-ի կողմից իրականացված միջնաժամկետ առաքելության արդյունքում կազմված հուշագրում բաղադրիչի զարգացման մակարդակը գնահատվել է անբավարար: <<Հայկական միրգ>> ԲԲԸ-ի գործառնությունները նույնպես գնահատվել է անբավարար և նշվել է որ ծրագրի առաջընթացի հիմնական խոչընդոտը <<Հայկական միրգ>> ԲԲԸ-ն է, այն ունի սահմանափակ կարողություններ ենթաոլորտի զարգացման արդյունավետ միջոց/գործիք հանդես գալու տեսանկյունից: Ունակ չէ արդյունավետորեն ներգրավվելու ֆերմերների և մասնավոր տնկարանների հետ աշխատանքներում, թերացել է ծրագրի նախագծման նպատակներն իրականացնելու գործում, այն է՝ այգիների հիմնում, տնկարանի զարգացում և նոր տեխնոլոգիաների կիրառման փոխանցում մանր սեփականատեր ֆերմերներին, որի արդյունքում ընկերությունը չի ստանձնել իր դերը՝ որպես այգեգործական ենթաոլորտի զարգացման խթան:

Վերոգրյալներից ելնելով առաջարկվել է կոնսոլիդացնել <<Հայկական միրգ>> ԲԲԸ-ի գործառնություններն ու ֆինանսավորումը, համաձայն որի ընկերությունը չպետք է ընդլայնի իր գործունեությունը ներկայումս ունեցած շուրջ 80 հա այգիներից ավել: Դրա փոխարեն պետք է ուշադրությունը բևեռի գոյություն ունեցող այգիների շահութաբերությունն առավելագույնի հասցնելու վրա: ԳԶՄՀ ֆինանսավորման շրջանակում մնացյալ գումարից այգիների տնկման և գործառնությունների կառավարման համար կհատկացվի ընդամենը 1.5 մլն ԱՄՆ դոլար մինչ 2016թ. հունիսը ժամանակահատվածում, մնացյալ առկա 7.8 մլն ԱՄՆ դոլար գումարը՝ վերաբաշխել

“Գյուղական ենթակառուցվածքներ” բաղադրիչի գործառնությունների իրականացման նպատակով:

Հուլիսի վերոհիշյալ առաջարկություններն ընդունվել են և 2015թ.-ի օգոստոսի 15-ին Հայաստանի Հանրապետության և ԳՀՄՀ-ի միջև կնքված Գյուղական կարողությունների ստեղծում ծրագրի վարկային համաձայնագրում կատարվել է փոփոխություն՝ համաձայն որի <<Հայկական Միրգ>> ԲԲԸ վարկային և դրամաշնորհային ֆինանսավորման հատկացումները կրճատվել են, սահմանվելով վարկի մասով 2,189,532 ՀՓԻ և դրամաշնորհի մասով՝ 175,722 ՀՓԻ:

Բաղադրիչի ֆինանսավորումը ծրագրի սկզբից առ 01.11.2015թ կազմել է 2,538.2 հազ. ԱՄՆ դոլար, որից վերահսկվող ժամանակահատվածում՝ 01.12.2014-01.11.2015թ.թ.՝ 503.6 հազ. ԱՄՆ դոլար:

2015թ տարեկան աշխատանքային պլան բյուջեն մշակվել է վերոհիշյալ փաստարկների հիման վրա և ենթաբաղադրիչով նախատեսվել է բախշել 897.43 հազ.ԱՄՆ դոլար:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ

01.01.2015-01.11.2015թթ ժամանակահատվածում կատարողականը կազմել է 330.6 հազ. ԱՄՆ դոլար, ինչը կազմում է այդ ժամանակահատվածի համար պլանավորված ծախսերի ընդամենը 30%-ը:

Աշխատանքներ ու գնումներ կատարելիս թույլ են տրվել պլան բյուջեով և գնման պլանով նախանշված ծավալներից և ժամկետներից շեղումներ:

Չեն կատարվել այգիներում պահակատուն/զուգարանների կառուցման և 50 հա այգիների համար կաթիլային ոռոգման համակարգի ձեռքբերման և տեղադրման աշխատանքները:

Թվով 7 համայնքների 36.5 հա հողատարածքի վրա տնկվել են դեղձենու և նեկտարենու տնկիներ, չապահովվելով դրանք կաթիլային ոռոգման և հակակարկտային համակարգերով: (Ծրագրի սկզբից տնկված տնկիներն, ըստ համայնքների, հեկտարների, պտղատեսակների և տնկման ժամանակաշրջանների, ներկայացվում է հավելված 1-ում):

Ոռոգման ջրի առկայության պայմաններում արձանագրվել են կեռասենիների և սալորենիների չորացման դեպքեր:

Չնայած նրան, որ դեռևս մեկ տարի առաջ մրցույթով ձեռք է բերվել հակակարկտային ցանցային համակարգ և նույն մրցույթով որոշվել է այդ համակարգը տեղադրող հաղթող ընկերությունը, մինչ օրս այդ ընկերության հետ պամանագիր չի կնքվել և համակարգը չի մոնտաժվել:

Արճիս համայնքի 4.5 հա այգիների համար կառուցված կաթիլային ոռոգման համակարգը՝ որի համար նախատեսված գումարի մի մասն արդեն վճարվել է, չի ընդունվել շահագործման և չի շահագործվում, այնինչ այն պետք է շահագործման հանձնվեր դեռևս 2014թ.-ին:

Պայմանագրով սահմանված ժախտներում չեն ավարտվել գրասենյակի վերանորոգման աշխատանքները:

Բաղադրիչ II, Գյուղական ենթակառուցվածքներ

Այս բաղադրիչի ներքո ներդրումներ են իրականացվում գյուղական ենթակառուցվածքներում՝ բարելավելու համար գյուղական խոցելի համայնքների կենսապայմանները և տնտեսական զարգացումը:

Բաղադրիչը բաղկացած է երկու ենթաբաղադրիչներից՝

1. Հանրային ենթակառուցվածքների ներդրումներ
2. Արժեշտի զարգացման ենթակառուցվածքներ

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ

1. Հանրային ենթակառուցվածքների ներդրումներ ենթաբաղադրիչ

Վերահսկվող ժամանակաշրջանում շարունակվել են 2014թ.-ին սկսված թվով 25 համայնքներում գազամատակարարման և ջրամատակարարման շինարարական աշխատանքները: 01.11.2015թ. ավարտվել է ընդամենը 173.0 մլն դրամ գնով օբյեկտի շինարարական աշխատանքները: Մնացած օբյեկտների աշխատանքների ավարտի պայմանագրային ժամկետները սահմանված են 2016թ.-ի հուլիս ամիսը:

- 2015թ.-ին սկսվել են թվով հինգ պայմանագրերով պատվիրված 3,380.7 մլն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր պայմանագրային գնով ՀՀ Արագածոտնի, Լոռու, Վայոց ձորի, Տավուշի և Սյունիքի մարզերի թվով 36 համայնքներում ջրամատակարարման և

գազամատակարարման համակարգերի կառուցման աշխատանքները: Առ 01.11.2015թ ավարտվել են ընդամենը 396.8 մլն դրամի օբյեկտների շինարարական աշխատանքները, մնացած օբյեկտների ավարտի ժամկետները պայմանագրերով սահմանված են 2016թ.-ի հուլիս ամիսը:

2. Արժեշդթայի զարգացման ենթակառուցվածքներ ենթաբաղադրիչ

2015թ.-ի հոկտեմբերին կնքվել է ՀՀ Տավուշի, Լոռու, Շիրակի, Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի և Արագածոտնի մարզերի թվով 26 համայնքներում ջրամատակարարման և հողատարածքների ներտնտեսային ոռոգման ցանցերի կառուցման շինարարական աշխատանքներն իրականացնելու պայմանագիրը 5,485.1 մլն դրամ պայմանագրային գնով, որով աշխատանքների ավարտի ժամկետ է սահմանվել 27.07.2016թ.:

Վերահսկողության ընթացքում աշխատանքները դեռևս չէին սկսվել:

<<Գյուղական ֆինանսավորում (Այգեգործական վարկեր)>> բաղադրիչ

Բաղադրիչն իրականացվելու է Գյուղատնտեսության Զարգացման Միջազգային Հիմնադրամի հետ կնքված և 11.04.2014թ.-ին ուժի մեջ մտած համաձայնագրի շրջանակներում Դանիական Թագավորության կողմից տրամադրվող 23.5 մլն դանիական կրոն (4.1 մլն ԱՄՆ դոլար) դրամաշնորհի միջոցով: Ծրագիրն իրականացվելու է ԳՖԿ-ի միջոցով:

Բաղադրիչի նպատակն է՝ վարկերի տրամադրում ֆերմերներին այգիներ հիմնելու համար և խորհրդատվական աջակցություն: Ավարտը սահմանված է 2017թ.

Բաղադրիչն ունի 3 ենթաբաղադրիչ

- տնտեսական մոդելավորում և իրագործելիություն
- վարկային գծեր
- խորհրդատվական աջակցություն

Ծրագիրն իրականացնելու համար 21.07.2014թ.-ին <<Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ԾԻԳ>> ՊՀ-ին հատկացվել է 1.0 մլն ԱՄՆ դոլար կանխավճար:

Տնտեսական մոդելավորում և իրագործելիություն ենթաբաղադրիչի շրջանակներում 22.12.2014թ.-ին <<Ամերիա>> ՓԲԸ-ի հետ կնքվել է խորհրդատվական

ծառայությունների մատուցման (ուղեցույցի պատրաստման) պայմանագիր 76.1 մլն դրամի:

01.11.2015թ.-ի դրությամբ որևէ այլ աշխատանք բաղադրիչի շրջանակում չի իրականացվել:

Ծրագիր՝ <<ՇՈՒԿԱՅԱՎԱՐՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՖԵՐՄԵՐՆԵՐԻՆ>>

Ենթաբաղադրիչ՝ ԵՆԹԱՎԱՐԿԵՐ

Կատեգորիա՝ ենթավարկեր:

Ենթավարկեր կատեգորիա նպատակն է՝ ենթավարկերի տրամադրում այն ծրագրերի համար, որոնք ուղղված են փոքր և միջին գյուղական բիզնեսի զարգացմանը, գյուղական տարածքներում շուկայական ուղղվածություն ունեցող մասնավոր և հասարակական ներդրումների խթանմանը, նպաստել առավել անբարենպաստ տարածքների աղքատ գյուղական բնակչության և ձեռնարկությունների եկամուտների կայուն աճին:

01.12.2014-01.11.2015թթ ժամանակաշրջանում, գյուղական ֆինանսավորման կառույցի կողմից, ֆինանսավորվել են թվով 169 հայտեր՝ 865.7 մլն դրամ և 1,168.9 հազ.ԱՄՆ դոլար: Ֆինանսավորված ենթավարկերի գերակշիռ մասը՝ շուրջ 91 տոկոս, տեղաբաշխվել են ունիվերսալ վարկային կազմակերպությունների միջոցով, շուրջ 92 տոկոսը՝ տրամադրվել են անհատ ձեռներեց չհանդիսացող ֆիզիկական անձանց: Ֆինանսավորված ենթավարկերի շուրջ 59 տոկոսը տրամադրվել է անասնաբուծության նպատակով:

Նշված ժամանակաշրջանում ենթավարկերը բանկերին և ունիվերսալ վարկային կազմակերպություններին են տրամադրվել՝ դրամը 7 տոկոս տարեկան տոկոսադրույքով, իսկ ԱՄՆ դոլարը՝ 4 տոկոս: Վերջիններս, դրանք վարկառուներին են տրամադրել՝ դրամը մինչև 16 տոկոս տարեկան տոկոսադրույքով, իսկ ԱՄՆ դոլարը՝ մինչև 12 տոկոս: Նախորդ վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակահատվածում վարկերը վարկառուներին տրամադրվել էին՝ ԱՄՆ դոլարը մինչև 14 տոկոս տարեկան տոկոսադրույքով, դրամը՝ մինչև 17.7 տոկոս:

01.12.2014-01.11.2015թթ. ժամանակաշրջանում նախնական մոնիթորինգի են ենթարկվել ներկայացված 181 հայտերից 58-ը՝ շուրջ 32 տոկոսը, իրականացվել է նաև գործող ենթավարկի մոնիթորինգ՝ 01.11.2015թ.-ի դրությամբ եղել են 1195 գործող ենթավարկեր, որոնցից մոնիթորինգի են ենթարկվել 131-ը՝ 11 տոկոսը: Թվով 3 ենթավարկեր՝ 7. 2 մլն դրամ, մասնակի կամ ամբողջական հետ են կանչվել:

Գյուղական ֆինանսավորման կառույցի կողմից, պետական բյուջեի միջոցների հաշվին, իրականացվել է գյուղատնտեսության համար առաջնահերթ համարվող ոլորտներում զբաղված ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց տրամադրված՝ մինչև 3.0 մլն դրամ, վարկերի տոկոսադրույքի մասնակի սուբսիդավորում՝ վարկերի տոկոսադրույքի 6 տոկոսային կետին համարժեք գումարը:

01.12.2014-01.11.2015թթ ժամանակաշրջանում սուբսիդավորել է 1,010.5 մլն դրամ և իրականացվել է 456 մոնիթորինգ:

Ենթաբաղադրիչ՝ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ

Ենթաբաղադրիչի նպատակն է՝ խթանել գյուղական մանրածավալ և միջին վերամշակվող կազմակերպությունների տնտեսական ակտիվությունը՝ բաժնետիրական ներդրումների և փոխառությունների տրամադրման միջոցով:

Աշխատանքներն իրականացվել են <<Հայաստանում գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման հիմնադրամ>>-ի (այսուհետ Հիմնադրամ) կողմից՝ Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամի (IFAD) աջակցությամբ իրականացվող <<Շուկայական հնարավորություններ ֆերմերներին>> ծրագրի <<Գյուղական ֆինանսավորում>> բաղադրիչի <<Ներդրումներ>> ենթաբաղադրիչի շրջանակներում:

Վերահսկվող ժամանակահատվածում՝ 01.12.2014-01.11.2015թթ., հատկացված վարկային և դրամաշնորհային միջոցներից թվով երկու ընկերություններում կատարվել է 61.0 մլն դրամի ներդրում և թվով չորս ընկերությունների տրամադրվել է 175.0 մլն դրամի փոխառություն:

Ընդհանուր առմամբ, ծրագրի սկզբից մինչև 01.11.2015թ.-ը, թվով 10 ընկերություններում կատարվել են 1,436.0 մլն դրամի ներդրում, որից վեցին տրամադրվել է նաև 671.0 մլն դրամի փոխառություններ: Նշվածներից մեկ ընկերության

բաժնետոմսերը դեռևս 2014թ.-ի հունիսին վաճառվել են և ներդրված 200.0 մլն դրամը հետ է վերադարձվել:

Բաժնետոմսերի բաժանորդագրման և փոխառությունների տրամադրման պայմանագրերով սահմանված պարտավորությունների կատարման ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ ծրագրի իրականացնողների կողմից չեն ապահովվել բաժանորդագրման պայմանագրով Հիմնադրամի և ընկերությունների կողմից երաշխավորված նվազագույն հիմնական գործառնական և ֆինանսական ցուցանիշները: Բացի այդ ծրագրի սկզբից մինչև 01.11.2015թ.-ը ընկերությունների կողմից պետք է կատարվեին 1.0 մլրդ դրամ շահութաբաժնի և փոխառության գումարի վճարում, սակայն վճարման ժամանակացույցերի փոփոխման արդյունքում 252.0 մլն դրամի վճարումը հետաձգվել է և վճարվելիք գումարի չափը սահմանվել է 748.0 մլն դրամ, որից վճարվել է ընդամենը 409.0 մլն դրամ: Պարտքը կազմել է 339.0 մլն դրամ, իսկ ժամկետանց օրերի տույժը՝ 53.0 մլն դրամ:

Հիմնվելով ՀՀ վերահսկիչ պալատի նախկին վերահսկողության արդյունքների, ինչպես նաև աուդիտի և հիմնադրամի աշխատակազմի իրականացրած մոնիտորինգի և այլ փաստաթղթերի հիման վրա Հիմնադրամը մշակել է **<<Գործողությունների ծրագիր՝ հիմնադրամի ներդրումների իրականացման և վերակառուցման գծով իրականացվելիք քայլերի, ինչպես նաև ներքին կանոնակարգային փոփոխությունների վերաբերյալ>>**, որը հաստատվել է Հայաստանում գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդի 2015թ.-ի հուլիսի 21-ի թիվ 23.14/(331544)-15 արձանագրությամբ:

Նշված ծրագրով և Հիմնադրամի ներդրումային կոմիտեի 22.04.2015թ.-ի նիստով որոշվել է հաճախորդ ընկերություններում կատարված ներդրումների գծով 2015թ.-ի համար ներդրման նվազագույն եկամտաբերություն չսահմանել և դադարացնել ընկերությունների նկատմամբ տույժերի և տուգանքների հաշվարկը:

Համաձայն գործողությունների ծրագրի ընկերությունները բաժանվել են երեք խմբի՝

1. Անհույս ընկերություններ՝ պարտավորությունները Հիմնադրամի և այլ ֆինանսական կառույցների հանդեպ գերազանցել են առկա ակտիվները:

Այս խմբում ներառվել են չորս ընկերություններ, որոնցից երկուսը պաշտոնապես սնանկ են ճանաչված, իսկ մյուս երկուսը մի քանի տարի է չեն գործում և փաստացի սնանկ են: Այդ ընկերություններում կատարվել է 595.0 մլն դրամի ներդրում և տրամադրվել փոխառություններ: Պարտավորությունները Հիմնադրամի նկատմամբ կազմում է 810.6 մլն դրամ: Որոշվել և ձեռնարկվում են միջոցներ բանակցությունների, վաճառքի, դատական մարմիններին դիմելով և այլ միջոցներով փորձել վերը նշված վնասը մասնակի վերականգնել:

Արդեն մեկ ընկերության նախկին բաժնետերերը զիջել է ակտիվները Հիմնադրամին՝ ընկերության բաժնետերերի կողմից Հիմնադրամի նկատմամբ ստանձնած պարտավորությունների զիջման դիմաց և Հիմնադրամը տարաժամկետ վճարման պայմանով բաժնետոմսերը վաճառել է ֆիզիկական անձանց:

II. կառավարման չափորոշիչներին չհամապատասխանող, ռիսկային ընկերություններ

Այս խմբում ներառվել են թվով երկու ընկերություններ որտեղ կատարվել են ներդրում և տրամադրվել փոխառություններ 420.0 մլն դրամի չափով և որոնց պարտավորությունները հիմնադրամի նկատմամբ 22.04.2015թ.-ի դրությամբ կազմել են **538.2 մլն դրամ:**

Ծրագրով նախատեսվել է դուրս գալ այդ ընկերություններից, անկախ այն փաստից, թե նրանք ժամանակին կատարում են վճարումները թե ոչ, քանի որ այդ ընկերությունները պատրաստ չեն և չեն ցանկանում Հիմնադրամին ընդունել որպես գործընկեր, չունեն հաշվապահական ընդունելի համակարգ, չեն անցնում աուդիտ և չեն ապահովում հաշվետվությունները:

Ծրագրի շրջանակներում մեկ ընկերությունում կատարված ներդրումը և շահութաբաժնի պարտքը փոխակերպվել են փոխառության, իսկ մեկ ընկերությունում ընդհանում էր Հիմնադրամի բաժնետոմսերի վաճառքի գործընթացը:

III. Պոտենցիալ համագործակցող ընկերություններ

Այս խմբում ներառվել են երեք ընկերություններ:

Ծրագրի շրջանակներում ընկերություններին տրամադրվել է 105.0 մլն դրամի անտոկոս ստորադաս փոխառություններ, մեկ ընկերությունում կատարվել է ևս 46.8 մլն դրամի ներդրում չսահմանելով նվազագույն եկամտաբերություն և նվազագույն

շահութաբաժին, մեկ ընկերությունում փոխառությունների մարման համար սահմանվել է 3 տարի արտոնյալ ժամկետ և հետաձգվել է լրիվ մարման ժամկետը, մեկ ընկերությունում ընթացքի մեջ էր 50.0 մլն դրամ փոխառությունը բաժնեմասնակցության վերաձևակերպելու գործընթացը:

Ե Ձ Ր Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Աջակցություն պտղի և ընկուզեղենի արտադրության բաղադրիչը դադարեցվել է: Մնացած բաղադրիչներով աշխատանքներն ընթացքի մեջ են, իսկ ներդրումներ բաղադրիչով իրավիճակը կարգավորելու համար ընդունվել և իրականացվում է <<գործողությունների ծրագիր>>: Ուստի ընդհանուր ծրագրի կատարման արդյունավետության վերաբերյալ եզրակացություն տալ հնարավոր կլինի բաղադրիչներով և <<գործողությունների ծրագրով>> նախատեսված աշխատանքներն ավարտելուց հետո:

Ընթացիկ հաշվետվությունը ծանոթացման նպատակով ներկայացվել է վերահսկվող օբյեկտների ղեկավարությանը, վերջիններիս կողմից առարկություններ և դիտողություններ չեն ներկայացվել: